

- Kūno pozicija;
 - Gestikuliacijai.
- Mandagumas – svarbus politijos darbo elementas**
- Teigiamos mandagaus elgesio pasekmės:**
- geri santykiai su visuomene;
 - jūsus įvairiais siejamas su jūsus organizacija;
 - tai sukuria palankią jūmus ir jūsus kolegomis;
 - jūsus elgesys atspindi jūsus savigarbą.

Tam tikrose situacijose fizinis kontaktas laikomas priimtiniu – pvz. gydytojo konsultacijoje, kirpykloje, žaidžiant kontaktinį sportą.

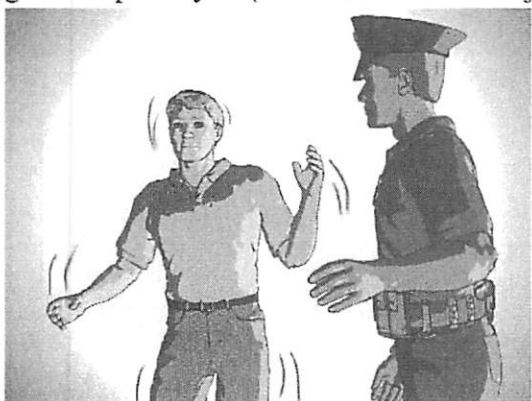
Kitais atvejais mes galime įsižeisti arba susigėsti jei kas nors specialiai mus palies.

Policijos pareigūnams privalu liestis prie žmonių, dažnai be jų sutikimo, pvz. apieškant arba sulaikant įtariamąjį, tokiais atvejais jie turėtų būti mandagūs ir jautrūs.



Judėjimas

Tyrimai rodo, kad konfrontacijos su pareigūnu metu asmuo darantis staigius judesius bus greičiau palaikytas įtartinu, nei tas, kuris judės mažai.



Šio reiškinio priežastis – policijos pareigūno noras išlaikyti situacijos kontrolę.

Staigūs piliečio judesiai sukelia jausmą, jog pareigūnas nepakankamai kontroliuoja situaciją.

Mandagumas

Būtina, kad policijos pareigūnai suprastų visuomenės paramos policijos organizacijai svarbą. Mandagumas padidins visuomenės pasitikėjimą policija ir padėti tobulinti tarpasmeninio bendravimo įgūdžius.

Mandagumo apibūdinimas

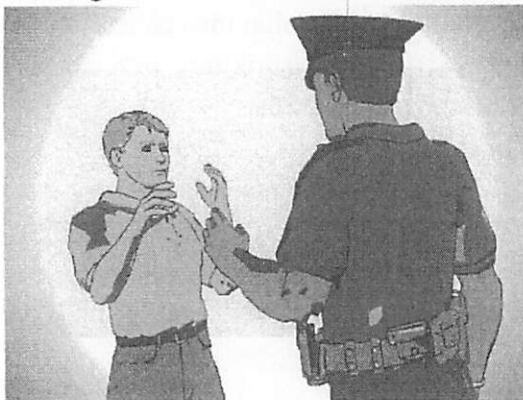
Mandagumas – tai dėmesingumo, bendradarbiavimo ir pagarbos demonstravimas, bendraujant su kitais žmonėmis.

Mandagumo išraiškos būdai

Būvimas policijos pareigūnu – sunkus darbas. Daugelis faktorių verčia policijos pareigūnus būti „grubiais“ vieni kitiems ir piliečiams. Tačiau, kad įgytų kolegų ir piliečių pagarbą policijos pareigūnas privalo stengtis būti su jais mandagus. Mandagumas gali būti išreiškiamas:

- Balso tonu;
- Žodžių parinkimu ir naudojimu;
- Manieromis;
- Požiūriu;
- Pagarba aplinkiniams;

arba artėja „iš naujo nustatinėdamas“ šį atstumą. Bandymas atitolti nuo pašnekovo gali būti nedraugiškumo arba nenoro bendradarbiauti ženklų.



Piliečiai bendraudami su policijos pareigūnais beveik visada jaučiasi nejaukiai, net ir tada, kai yra visiškai nekalti. Todėl policijos pareigūnai turėtų tikėtis, kad piliečiai stengsis padidinti juos skiriantį atstumą.

Šiam piliečiui nejauku dėl atstumo, kurį bendravimui pasirinko pareigūnas.



Tačiau tai dar nereiškia, kad jį reikia vertinti kaip įtartiną asmenį.

Jeigu žmogus neturi galimybės judėti atgal, policijos pareigūnai neturėtų bereikalingai prie jo artėti, ne vien dėl to, kad taip patogiau piliečiui, bet taip pat ir todėl, kad tyrimai parodė, kad tokioje situacijoje policija pati per neapdairumą „susikuria“ įtariamuosius.

Tyrimo rezultatai parodė, kad bendravimo atstumui sumažėjus iki 50 centimetrų, piliečiai ima siųsti neverbalinius signalus, kuriuos pareigūnai linkę interpretuoti kaip „įtartiną elgesį“.



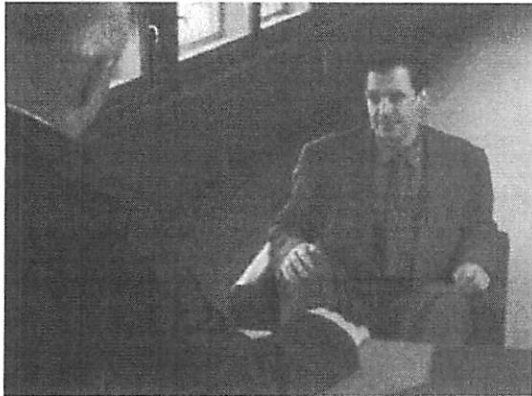
Prisilietimas

Prisilietimą žmonės suvokia kaip pasikėsinimą į jų asmenybės integralumą.

Labai svarbu, kad bendraudami su visuomene policijos pareigūnai prisimintų šį aspektą.

Aukštai – žemai

Kėdžių aukštis gali būti naudojamas pabrėžti statusą ir suteikti nepatogumų apklausiamajam.



Mūsų susikurta aplinka taip pat atspindi savęs įsivaizdavimą. Paprastai jaučiamės kur kas labiau atsipalaidavę būdami savo „teritorijoje“. Jei jaučiamės pakankamai pasitikintys savimi galime „pareikšti teises“ į aplinkoje esančius baldus, pvz. užkelti koją ant kėdės ranktūrio ar stalo paviršiaus.

Kartais, kai būtina padaryti spaudimą, policijos pareigūnams gali būti labai naudinga pasinaudoti šiuo mechanizmu. Tačiau jeigu pareigūnams reikia, kad piliečiai ką nors padarytų, patartina bendrauti su jais tame pačiame lygyje.

Kai asmeniui reikalinga emocinė parama, komunikacija taip pat turėtų vykti tame pačiame lygyje.

Sėdėjimo pozicija

Sėdėjimo pozicija, užimta plokštumoje, lyginant su pašnekovais - taip pat labai svarbu.

Tyrimai parodė, kad apie problemą diskutuojantiems ir tiesiai vienas priešais kitą sėdintiems žmonėms susitarimas užtrunka ilgiau, nei tiems, kurie diskutuodami sėdi šalia arba prie stalo, 90 laipsnių kampu.



Policijos pareigūnams svarbu užimti „tarpinę“ poziciją, tarpininkaujant problemos sprendime, kad išvengtų vaizdo, jog „palaiko“ kurią nors pusę.

Tačiau, jeigu užmezgami ar tęsiami tarpasmeniniai santykiai, geriau sėdėti šalia pašnekovo, o ne tiesiai priešais jį. Tai kels vienybės ir draugystės jausmą.

Atstumas tarp žmonių

Atstumas, kurį palaikome tarp savęs ir kitų žmonių, taip pat perduoda subtilią žinią.

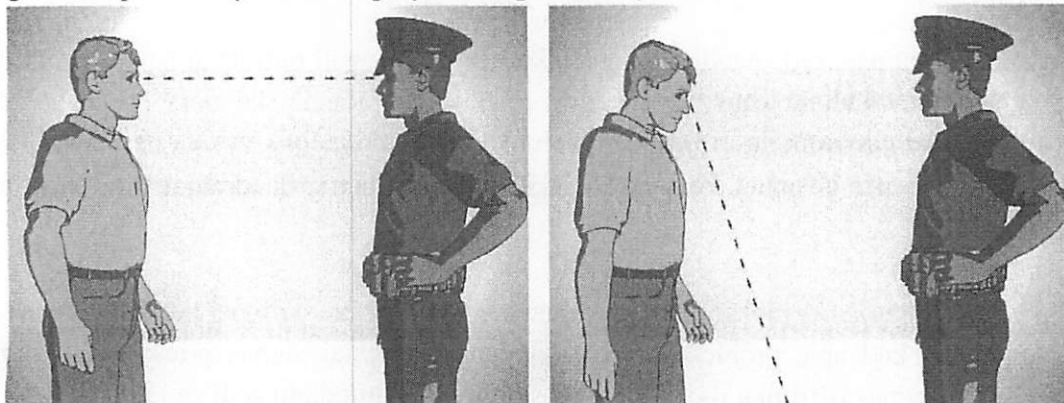
Mes stovime arčiau tų, su kuriais mus sieja artimesni santykiai, tuo tarpu oficialesnėje aplinkoje stengiamės išlaikyti distanciją.

Paprastai mes jaučiame kokį atstumą derėtų palaikyti, tačiau šis dalykas labai skirtingai suvokiamas įvairiose kultūrose. Galime pastebėti, kaip žmogus, su kuriuo bendraujame, tolsta



Akių kontaktas

Akių kontaktas – tai dar vienas neverbalinio elgesio pavyzdys, pašnekovams suteikiantis labai daug informacijos. Dažnai vien tik remiantis žiūrėjimo į pašnekovą būdu ar kaip tik dėl nežiūrėjimo į jį, žmogui yra priskiriami tam tikri asmenybės bruožai. Tačiau akių kontakto atveju gali kilti problemų, nes šis elgesys didžiaja dalimi yra nulemtas kultūrinių ir situacinių faktorių.



Vienoje kultūroje žiūrėjimas tiesiai pašnekovui į akis gali būti laikomas mandagiu ir nuoširdžiu elgesiu, tuo tarpu kitoje – visiškai priešingai.

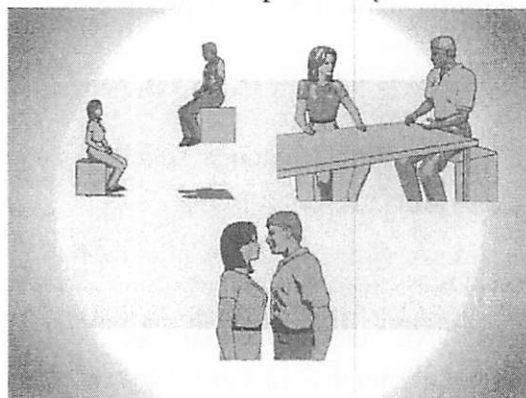
Kūno padėtis

Neverbaliai mūsų požiūrį išreiškia kūno padėtis – tai mūsų stovėjimas ar sėdėjimas palyginus su kitais žmonėmis, kokį atstumą palaikome, kaip kuriame barjerus ir naudojamės aplinka, kad sukurtume savo teritoriją.

Apie neverbalinį bendravimą ir kūno padėtį galima labai daug kalbėti.

Štai keletas aspektų, kurie galėtų būti ypatingai įdomūs policijos pareigūnams:

- Aukštai – žemai;
- Sėdinčiųjų padėtis;
- Atstumas tarp žmonių.



„Vedimas“

„Vedimas“ – tai piliečio pasakojimo krypties valdymas, pvz. siekiant nustatyti jo teisinį statusą konkrečioje situacijoje.

„Vedimo“ metodai yra šie:

- Specifinių klausimų uždavimas;
- Pokalbio nukreipimas kita linkme;
- Informacijos suteikimas.

„Gerojo klausymosi“ metodikų taikymo trukdžiai

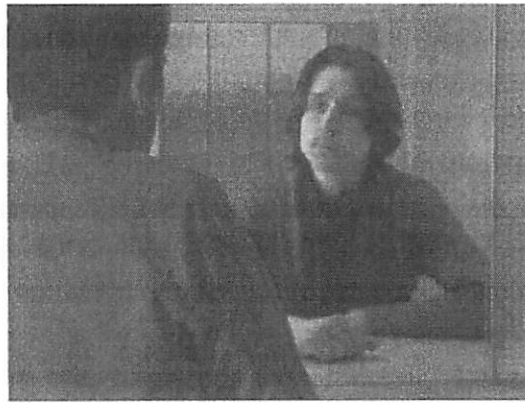
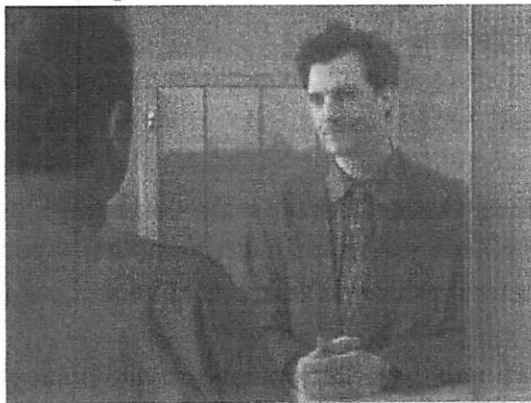
Keleto veiksnių įtaka gali neleisti policijos pareigūnams būti gerais klausytojais apklausos vykdymo procese.

- Išankstinė nuomonė – stereotipizavimas. Išankstinė nuomonė arba vadovavimasis stereotipais apklausoje paprasčiausiai sąlygos neteisingos informacijos gavimą. Į tokį pareigūno elgesį apklausiamieji piliečiai reaguos susierzinimu.
- Galvojimas apie kitus dalykus. Jeigu policijos pareigūnas nesutelkia dėmesio į vykdomą apklausą, jis dažnai praleis reikalingą informaciją.
- Kalbiniai skirtumai. Policijos pareigūnai turi būti labai atsargūs su informacija, kurią pateikia kitakalbiai asmenys.

Šalia žodžiais pateikiamos informacijos didelė dalis komunikacijos vyksta neverbaliniu būdu ir kūno kalba, pvz. per išvaizdą, balso intonacijas, akių kontaktą, bendraujančiųjų kūno pozas ir gestus.

Išvaizda

Vien tik pašnekovo išvaizda gali paskatinti skirtingai interpretuoti jo žodinio pranešimo turinį.



Palyginkite savo reakcijas į šiuos žmones, pateikiančius tą pačią žodinę informaciją, bet labai smarkiai besiskiriančius savo fizine išore. Akivaizdu, kad tas pats principas taikytinas ir policijos pareigūnų išvaizdai.

Intonacija

Balsas gali labai daug pasakyti, o tie patys žodžiai, ištarti skirtinga intonacija gali radikaliai pakeisti pasakojimo prasmę.

Pareigūno balso intonacija, sąmoningai arba ne, gali išduoti situacijos sukeltus jausmus. Kai kada tai nėra labai taktiška ir gali sukelti bereikalingą piliečių susierzinimą.

Veido išraiškos

Žmogaus veidas taip pat suteikia gausybę informacijos.

Veido išraiškos gali paremti pranešimą arba jį paneigti. Tokiu atveju pašnekovai sutrinka. Policijos pareigūnams labai svarbu atminti tai, kai tiria įtartą situaciją. Pareigūnai nuolat „nutekina“ informaciją apie savo nepasitikėjimą, o taktiniu požiūriu tai nėra patartina.

- Išgauti visą susijusią informaciją;
- Sutrumpinti gautą informaciją ir suteikti jai tokią formą, kuri leistų palyginti su kita bylos medžiaga ir ją papildyti.
- Išsaugoti informaciją naudojimui ateityje.

Svarbiausi apklausos sėkmę lemiantys veiksniai

Apklausos sėkmę lemia šie svarbūs faktoriai:

- Atsiskyrimas, izoliacija – apklausą derėtų atlikti ramioje vietoje, kur nebūtų išorinių trukdžių;
- Patogumas – apklausos vykdymo vietoje liudininkas turėtų jaustis laisvai;
- Liudininko fizinė ir emocinė būklė – pavargęs arba labai emocingas liudininkas paprastai negalės suteikti teisingos informacijos.

Pagrindinės apklausos vykdymo taisyklės

Vykdant apklausą svarbu atsižvelgti į šias rekomendacijas:

- Apklauskite liudininkus ilgai nedelsdami;
- Išsiaiškinkite liudininko nenoro bendradarbiauti priežastis ir būdus kaip tai įveikti;
- Tuos pačius apklausos atlikimo įgūdžius naudokite kiekvienoje apklausos situacijoje;
- Neperimkite liudininko kalbos būdo ar temos, norėdami kalbėti „jo kalba“;
- Parodykite liudininkui jo parodymuose iškilusius prieštaravimus ir paprašykite paaiškinimo;
- Būkite mandagus, atidus ir kantrus;
- Nesiūlykite išvadų arba papildomas informacijos, kad užpildytumėte liudininko parodymų spragas;
- Nepasikliaukite liudininku vien todėl, kad jis atrodo nuoširdus.

Apklausos vykdymo įgūdžiai

Apklausdami liudininką policijos pareigūnai gali remtis dviem strategijomis – informacijos pateikimo procese jie gali „vesti“ arba „sekti paskui“ pilietį.

„Sekimas paskui“ reiškia, kad policijos pareigūnas skatina pilietį savaip pateikti, jo manymu, svarbią informaciją. Tuo tarpu „vedimo“ atveju, pilietis yra kreipiamas link policijos pareigūnui svarbių aspektų aptarimo. „Sekimo ir vedimo“ metodikoje šie du veiksmi atliekami pakaitomis.

„Sekimas paskui“

Kai pilietis kreipiasi į policiją, norėdamas suteikti tam tikros informacijos, pareigūnai paprastai pradeda pokalbį, naudodami „sekimo paskui“ metodiką.

Pilietis paskatinamas pasakoti savo istoriją taip, kaip nori jis.

Tokiu atveju, jis gali paminėti tokias detales, kurių kitaip nebūtų atskleidęs, jei tik pareigūnas būtų ėmęs „vesti“ pokalbį. Tai taip pat leidžia įvykio labai sujaudintam piliečiui „išleisti garą“.

„Sekimo paskui“ metodai:

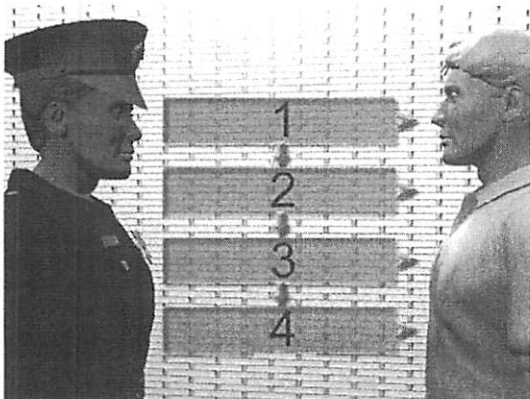
- Atvirų klausimų uždavimas;
- Konkrečių tiriamųjų klausimų uždavimas;
- Padrąsinimas;
- Perfrazavimas;
- Emocinis palaikymas;
- Apibendrinimas.

Pokalbiui besitęsiant, kai piliečio istorija tampa aiški, pareigūnas ims „vesti“ daugiau, kad galėtų gauti papildomos, policijai svarbios informacijos.

- Auklėjamojo pobūdžio pokalbis smulkių pažeidimų atveju;
- Nusikaltimo tyrimo metu atliekama apklausa.

Tokio tipo sąveikose policijos pareigūnas tiksliai žino kokią žinią turi perduoti. Tai leidžia jam pačiam nuspręsti kokia tvarka jis pateiks piliečiui informaciją.

Tokiose situacijose, kai pareigūnui pirmiausiai reikia gauti iš piliečio informaciją apie tam tikrus faktus, prieš imantis kokių nors veiksmų, pvz. piliečio pagalbos prašymo atveju, egzistuoja procedūros, padedančios sistemingai ir efektyviai surinkti informaciją.



Ši procedūra dar vadinama „standartinėmis pokalbio taisyklėmis“.

Ją sudaro 4 žingsniai:

- Kontakto užmezgimas;
- Informacijos surinkimas;
- Veiksmų atlikimas;
- Užbaigimas.

Kontakto užmezgimas

Pirmojo etapo metu pareigūnas ir pilietis prisistato vienas kitam ir policijos pareigūnas paaiškina pokalbio tikslą.

Jeigu pokalbį inicijavo pilietis, policijos pareigūnas pasiteiraus kokie yra jo kreipimosi motyvai.

Informacijos surinkimas

Šiame etape, apklausos technikų padedamas, pareigūnas pabandys surinkti informaciją, susijusią su:

- Tuo kas įvyko;
- Kur tai įvyko;
- Kas dalyvavo įvykyje;
- Kokias teises pasekmes gali turėti šis įvykis.

Veiksmų atlikimas

Surinkęs susijusią informaciją, policijos pareigūnas nusprendžia ar imtis veiksmų, ir jeigu taip, tai kada ir kokie jie turėtų būti.

Užbaigimas

Pokalbis baigiamas, suteikiant piliečiui informaciją apie procedūras, kurias jam teks atlikti.

Apklausa

„Apklausa“ – tai pokalbis, skirtas išgauti informaciją iš asmenų, kurie turi žinių apie tam tikrą situaciją arba nusikaltimą, kad tyrimo procesas galėtų būti tęsiamas arba užbaigtas.

Pagrindiniai apklausos vykdymo principai

Apklausą atliekantis policijos pareigūnas privalo:

Bendravimas su žmonėmis – tai policijos darbo pagrindas. Profesionalaus darbo prielaida – tai komunikacijos proceso supratimas ir bendravimo įgūdžių įgijimas. Realybėje dažnai pasitaiko, kad pareigūnai arba piliečiai supranta jiems sakomus dalykus, suvokia įvykio aplinkybes visai kitaip nei yra iš tikrųjų. Toks bendravimas pasmerktas žlugti. Bendravimo nutraukimą gali sąlygoti daugelis faktorių. Šios programos tikslas išmokyti policijos pareigūnus bendrauti veiksmingai, efektyviai ir nuosekliai.

Policijos pareigūnams tenka bendrauti su labai įvairiais žmonėmis:

- Su kitais pareigūnais;
- Su vadovais ir pavaldiniais;
- Su nusikaltimų aukomis ir liudininkais, ieškovais;
- Su įtariamaisiais;
- Su kalinamaisiais;
- Su šeima ir draugais;
- Su verslo žmonėmis;
- Kita.

Verbaliniai faktoriai neigiamai veikiantys tarpasmeninį bendravimą.

Žodžiais galima itin lengvai sutrikdyti tarpasmeninio bendravimo procesą. Pavyzdžiui:

- Nešvankybėmis;
- Žeminančiais pareiškimais;
- Įžeidžiančiais pasisakymais;
- Naudojant teisėsaugininkų žargoną, bendraujant su žmonėmis, kurie nėra susiję su teisėsauga;
- Netinkamu balso tonu ir tarmiškumu.

Tarpasmeninio bendravimo principai

Bendravimas – tai informacijos perdavimas iš žmogaus žmogui.

Priklausomai nuo situacijos, bendravimo procesas apima:

- Siuntėją;
- Žinią;
- Kanalą;
- Priėmėją.

Siuntėjas užkoduoja informaciją parašytais ar ištartais žodžiais, ir tada perduoda žinią kanalu: telefonu, faksu, laišku, asmeniškai ar dar kitaip. Priėmėjas dekoduoja žinią. Perduodamą informaciją gali veikti daugybė veiksnių.

Ypatingai svarbu, kad policijos pareigūnai būtų ne tik geri informacijos siuntėjai, bet ir jos priėmėjai. Kaip siuntėjų, jų pagrindinis tikslas – kiek įmanoma aiškiau ir vienareikšmiškai perduoti informaciją priėmėjui. Šiuo atveju ypatingai svarbus – tikslus žodžių parinkimas ir perduodamos informacijos struktūravimas. Būtina laikytis standartinių pokalbio taisyklių.

Kaip informacijos priėmėjas, policijos pareigūnas turi perprasti siuntėjų informacijos perdavimo stilių ir jį kontroliuoti. Šiam tikslui galima pasitelkti specialias apklausos metodikas.

Standartinės pokalbių taisyklės apibūdina pokalbio elementų eilės tvarką.

Policijos pareigūnams reikia kalbėtis su piliečiais tam tikrose specifinėse situacijose. Jų pavyzdžiais galėtų būti:

- Protokolo surašymas piliečiui už eismo taisyklių pažeidimą;
- Blogos žinios perdavimas sužeisto ar žuvusio žmogaus artimiesiems;

BENDRAVIMO ĮGŪDŽIAI
policijos pareigūnams

LIETUVOS POLICIJOS MOKYKLA

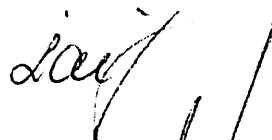
**PASLAUGŲ PERDAVIMO IR PRIĖMIMO
AKTAS**

2016-10-10 Nr. 144-ST3-174
Mastaičiai

Mes, Lietuvos policijos mokyklos Policijos veiklos skyriaus viršininkas Mindaugas Baranauskas ir Lietuvos policijos mokyklos Policijos veiklos skyriaus vyriausioji specialistė Laimutė Čaplikienė, pasirašome šį aktą, patvirtindami, kad Paslaugų teikėjo atliktos mokymo paslaugos atitinka 2016 m. rugsėjo 19 d. atlygintinų mokymo paslaugų teikimo sutartyje Nr. 144-ST3-133 nustatytus reikalavimus: 2016-10-10 suteiktos mokymo Paslaugos – 8 akad. valandos.

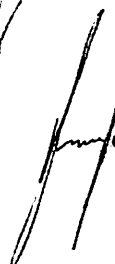
PRIDEDAMA. 5 lapai (dalomoji medžiaga).

Policijos veiklos skyriaus vyriausioji specialistė



Laimutė Čaplikienė

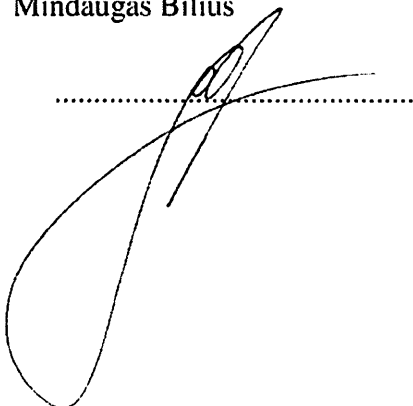
Policijos veiklos skyriaus viršininkas



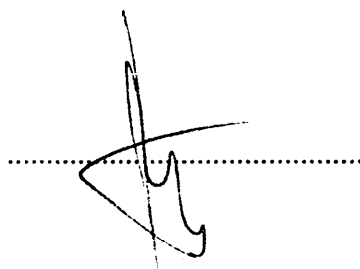
Mindaugas Baranauskas

Sutarties šalių parašai:

Užsakovas:
Lietuvos policijos mokyklos
viršininko pavaduotojas
Mindaugas Bilius



Paslaugų teikėjas:
Arūnas Norkus



- Kūno pozicija;
 - Gestikuliacijai.
- Mandagumas – svarbus policijos darbo elementas**
- Teigiama mandagaus elgesio pasekmės:**
- geri santykiai su visuomene;
 - jūsų įvairūs siejimai su jūsų organizacija;
 - tai sukuria palankumą jums ir jūsų kolegoms;
 - jūsų elgesys atspindi jūsų savitumą.

Tam tikrose situacijose fizinis kontaktas laikomas priimtinu – pvz. gydytojo konsultacijoje, kirpykloje, žaidžiant kontaktinį sportą.

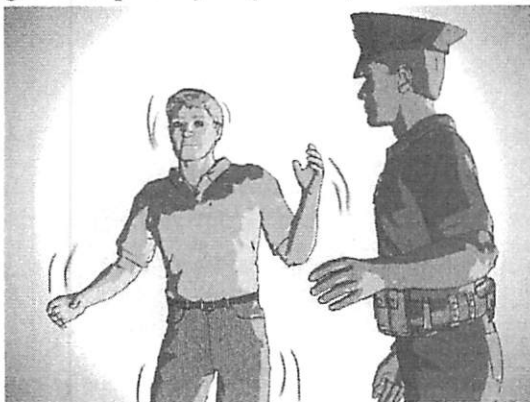
Kitais atvejais mes galime išsižeisti arba susigėsti jei kas nors specialiai mus palies.

Policijos pareigūnams privalu liestis prie žmonių, dažnai be jų sutikimo, pvz. apieškant arba sulaikant įtariamąjį, tokiais atvejais jie turėtų būti mandagūs ir jautrūs.



Judėjimas

Tyrimai rodo, kad konfrontacijos su pareigūnu metu asmuo darantis staigius judesius bus greičiau palaikytas įtartinu, nei tas, kuris judės mažai.



Šio reiškimo priežastis – policijos pareigūno noras išlaikyti situacijos kontrolę.

Staigūs piliečio judesiai sukelia jausmą, jog pareigūnas nepakankamai kontroliuoja situaciją.

Mandagumas

Būtina, kad policijos pareigūnai suprastų visuomenės paramos policijos organizacijai svarbą. Mandagumas padidins visuomenės pasitikėjimą policija ir padėti tobulinti tarpasmeninio bendravimo įgūdžius.

Mandagumo apibūdinimas

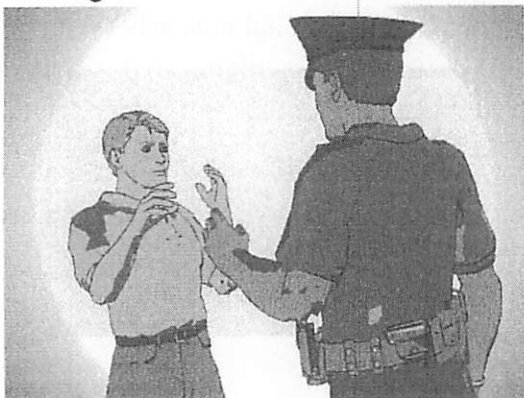
Mandagumas – tai dėmesingumo, bendradarbiavimo ir pagarbos demonstravimas, bendraujant su kitais žmonėmis.

Mandagumo išraiškos būdai

Būvimas policijos pareigūnu – sunkus darbas. Daugelis faktorių verčia policijos pareigūnus būti „grubiais“ vieni kitiems ir piliečiams. Tačiau, kad įgytų kolegų ir piliečių pagarbą policijos pareigūnas privalo stengtis būti su jais mandagus. Mandagumas gali būti išreiškiamas:

- Balso tonu;
- Žodžių parinkimu ir naudojimu;
- Manieromis;
- Požiūriu;
- Pagarba aplinkiniams;

arba artėja „iš naujo nustatinėdamas“ šį atstumą. Bandymas atitolti nuo pašnekovo gali būti nedraugiškumo arba nenoro bendradarbiauti ženklų.



Piliečiai bendraudami su policijos pareigūnais beveik visada jaučiasi nejaukiai, net ir tada, kai yra visiškai nekalti. Todėl policijos pareigūnai turėtų tikėtis, kad piliečiai stengsis padidinti juos skiriantį atstumą.

Šiam piliečiui nejauku dėl atstumo, kurį bendravimui pasirinko pareigūnas.



Tačiau tai dar nereiškia, kad jį reikia vertinti kaip įtartinę asmenį.

Jeigu žmogus neturi galimybės judėti atgal, policijos pareigūnai neturėtų bereikalingai prie jo artėti, ne vien dėl to, kad taip patogiau piliečiui, bet taip pat ir todėl, kad tyrimai parodė, kad tokioje situacijoje policija pati per neapdairumą „susikuria“ įtariamuosius.

Tyrimo rezultatai parodė, kad bendravimo atstumui sumažėjus iki 50 centimetrų, piliečiai ima siųsti neverbalinius signalus, kuriuos pareigūnai linkę interpretuoti kaip „įtartinę elgesį“.



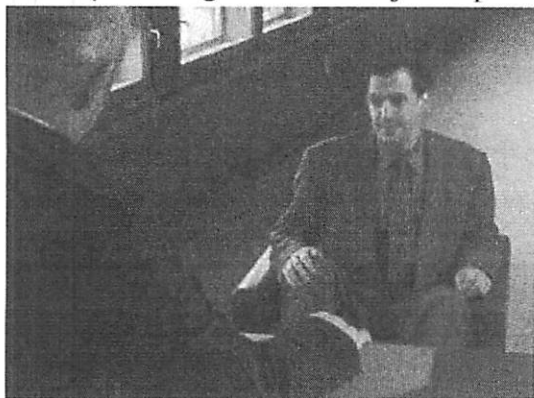
Prisilietimas

Prisilietimą žmonės suvokia kaip pasikėsinimą į jų asmenybės integralumą.

Labai svarbu, kad bendraudami su visuomene policijos pareigūnai prisimintų šį aspektą.

Aukštai – žemai

Kėdžių aukštis gali būti naudojamas pabrėžti statusą ir suteikti nepatogumų apklausiamajam.



Mūsų susikurta aplinka taip pat atspindi savęs įsivaizdavimą. Paprastai jaučiamės kur kas labiau atsipalaidavę būdami savo „teritorijoje“. Jei jaučiamės pakankamai pasitikintys savimi galime „pareikšti teises“ į aplinkoje esančius baldus, pvz. užkelti koją ant kėdės ranktūrio ar stalo paviršiaus.

Kartais, kai būtina padaryti spaudimą, policijos pareigūnams gali būti labai naudinga pasinaudoti šiuo mechanizmu. Tačiau jeigu pareigūnams reikia, kad piliečiai ką nors padarytų, patartina bendrauti su jais tame pačiame lygyje.

Kai asmeniui reikalinga emocinė parama, komunikacija taip pat turėtų vykti tame pačiame lygyje.

Sėdėjimo pozicija

Sėdėjimo pozicija, užimta plokštumoje, lyginant su pašnekovais - taip pat labai svarbu.

Tyrimai parodė, kad apie problemą diskutuojantiems ir tiesiai vienas priešais kitą sėdintiems žmonėms susitarimas užtrunka ilgiau, nei tiems, kurie diskutuodami sėdi šalia arba prie stalo, 90 laipsnių kampu.



Policijos pareigūnams svarbu užimti „tarpinę“ poziciją, tarpininkaujant problemos sprendime, kad išvengtų vaizdo, jog „palaiko“ kurią nors pusę.

Tačiau, jeigu užmezgami ar tęsiami tarpasmeniniai santykiai, geriau sėdėti šalia pašnekovo, o ne tiesiai priešais jį. Tai kels vienybės ir draugystės jausmą.

Atstumas tarp žmonių

Atstumas, kurį palaikome tarp savęs ir kitų žmonių, taip pat perduoda subtilią žinią.

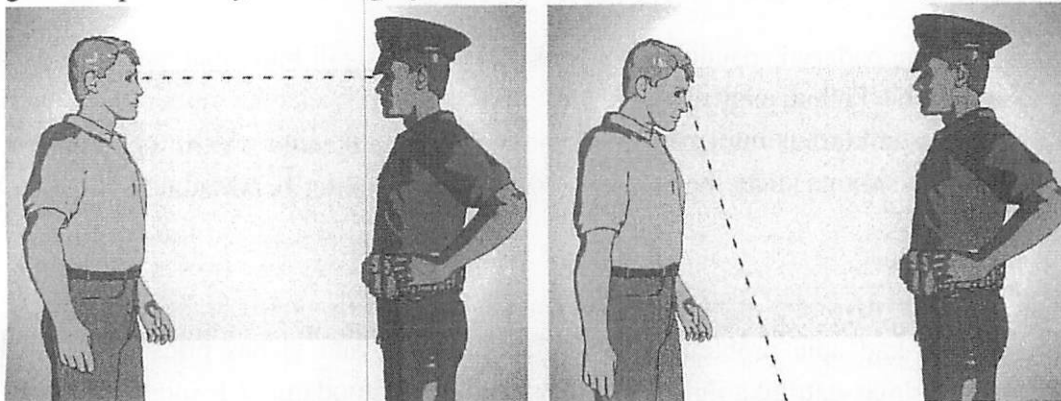
Mes stovime arčiau tų, su kuriais mus sieja artimesni santykiai, tuo tarpu oficialesnėje aplinkoje stengiamės išlaikyti distanciją.

Paprastai mes jaučiame kokį atstumą derėtų palaikyti, tačiau šis dalykas labai skirtingai suvokiamas įvairiose kultūrose. Galime pastebėti, kaip žmogus, su kuriuo bendraujame, tolsta



Akių kontaktas

Akių kontaktas – tai dar vienas neverbalinio elgesio pavyzdys, pašnekovams suteikiantis labai daug informacijos. Dažnai vien tik remiantis žiūrėjimo į pašnekovą būdu ar kaip tik dėl nežiūrėjimo į jį, žmogui yra priskiriami tam tikri asmenybės bruožai. Tačiau akių kontakto atveju gali kilti problemų, nes šis elgesys didžiąja dalimi yra nulemtas kultūrinių ir situacinių faktorių.



Vienoje kultūroje žiūrėjimas tiesiai pašnekovui į akis gali būti laikomas mandagiu ir nuoširdžiu elgesiu, tuo tarpu kitoje – visiškai priešingai.

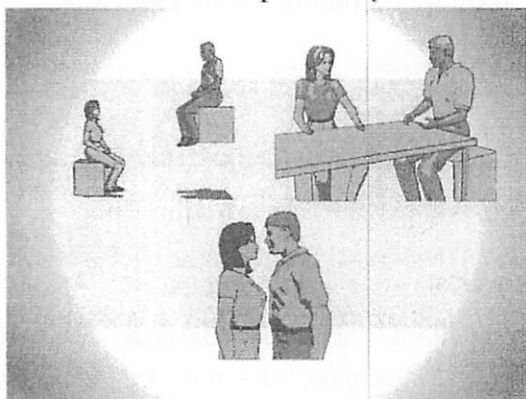
Kūno padėtis

Neverbaliai mūsų požiūrį išreiškia kūno padėtis – tai mūsų stovėjimas ar sėdėjimas palyginus su kitais žmonėmis, kokį atstumą palaikome, kaip kuriame barjerus ir naudojamės aplinka, kad sukurtume savo teritoriją.

Apie neverbalinį bendravimą ir kūno padėtį galima labai daug kalbėti.

Štai keletas aspektų, kurie galėtų būti ypatingai įdomūs policijos pareigūnams:

- Aukštai – žemai;
- Sėdinčiųjų padėtis;
- Atstumas tarp žmonių.



„Vedimas“

„Vedimas“ – tai piliečio pasakojimo krypties valdymas, pvz. siekiant nustatyti jo teisinį statusą konkrečioje situacijoje.

„Vedimo“ metodai yra šie:

- Specifinių klausimų uždavimas;
- Pokalbio nukreipimas kita linkme;
- Informacijos suteikimas.

„Gerojo klausymosi“ metodikų taikymo trukdžiai

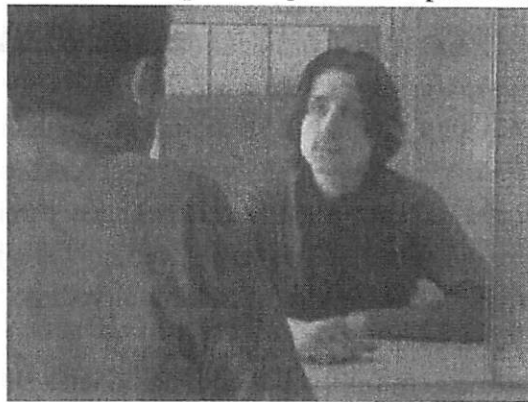
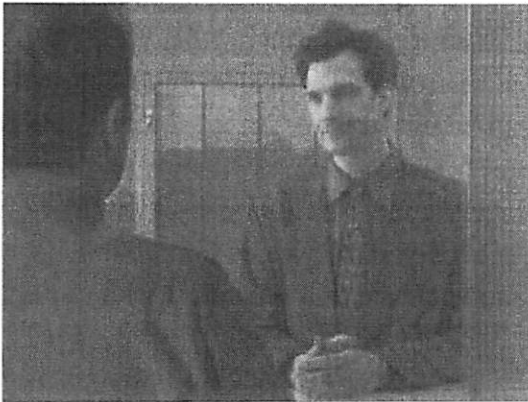
Keleto veiksmų įtaka gali neleisti policijos pareigūnams būti gerais klausytojais apklausos vykdymo procese.

- Išankstinė nuomonė – stereotipizavimas. Išankstinė nuomonė arba vadovavimasis stereotipais apklausoje paprasčiausiai sąlygos neteisingos informacijos gavimą. Į tokį pareigūno elgesį apklausiamieji piliečiai reaguos susierzinimu.
- Galvojimas apie kitus dalykus. Jeigu policijos pareigūnas nesutelkia dėmesio į vykdomą apklausą, jis dažnai praleis reikalingą informaciją.
- Kalbiniai skirtumai. Policijos pareigūnai turi būti labai atsargūs su informacija, kurią pateikia kitakalbiai asmenys.

Šalia žodžiais pateikiamos informacijos didelė dalis komunikacijos vyksta neverbaliniu būdu ir kūno kalba, pvz. per išvaizdą, balso intonacijas, akių kontaktą, bendraujančiųjų kūno pozas ir gestus.

Išvaizda

Vien tik pašnekovo išvaizda gali paskatinti skirtingai interpretuoti jo žodinio pranešimo turinį.



Palyginkite savo reakcijas į šiuos žmones, pateikiančius tą pačią žodinę informaciją, bet labai smarkiai besiskiriančius savo fizine išore. Akivaizdu, kad tas pats principas taikytinas ir policijos pareigūnų išvaizdai.

Intonacija

Balsas gali labai daug pasakyti, o tie patys žodžiai, ištarti skirtinga intonacija gali radikaliai pakeisti pasakojimo prasmę.

Pareigūno balso intonacija, sąmoningai arba ne, gali išduoti situacijos sukeltus jausmus. Kai kada tai nėra labai taktiška ir gali sukelti bereikalingą piliečių susierzinimą.

Veido išraiškos

Žmogaus veidas taip pat suteikia gausybę informacijos.

Veido išraiškos gali paremti pranešimą arba jį paneigti. Tokiu atveju pašnekovai sutrinka. Policijos pareigūnams labai svarbu atminti tai, kai tiria įtartą situaciją. Pareigūnai nuolat „nutekina“ informaciją apie savo nepasitikėjimą, o taktiniu požiūriu tai nėra patartina.

- Išgauti visą susijusią informaciją;
- Sutrumpinti gautą informaciją ir suteikti jai tokią formą, kuri leistų palyginti su kita bylos medžiaga ir ją papildyti.
- Išsaugoti informaciją naudojimui ateityje.

Svarbiausi apklausos sėkmę lemiantys veiksniai

Apklausos sėkmę lemia šie svarbūs faktoriai:

- Atsiskyrimas, izoliacija – apklausą derėtų atlikti ramioje vietoje, kur nebūtų išorinių trukdžių;
- Patogumas – apklausos vykdymo vietoje liudininkas turėtų jaustis laisvai;
- Liudininko fizinė ir emocinė būklė – pavargęs arba labai emocingas liudininkas paprastai negalės suteikti teisingos informacijos.

Pagrindinės apklausos vykdymo taisyklės

Vykdant apklausą svarbu atsižvelgti į šias rekomendacijas:

- Apklauskite liudininkus ilgai nedelsdami;
- Išsiaiškinkite liudininko nenoro bendradarbiauti priežastis ir būdus kaip tai įveikti;
- Tuos pačius apklausos atlikimo įgūdžius naudokite kiekvienoje apklausos situacijoje;
- Neperimkite liudininko kalbos būdo ar temos, norėdami kalbėti „jo kalba“;
- Parodykite liudininkui jo parodymuose iškilusius prieštaravimus ir paprašykite paaiškinimo;
- Būkite mandagus, atidus ir kantrus;
- Nesiūlykite išvadų arba papildomas informacijos, kad užpildytumėte liudininko parodymų spragas;
- Nepasikliaukite liudininku vien todėl, kad jis atrodo nuoširdus.

Apklausos vykdymo įgūdžiai

Apklausdami liudininką policijos pareigūnai gali remtis dviem strategijomis – informacijos pateikimo procese jie gali „vesti“ arba „sekti paskui“ pilietį.

„Sekimas paskui“ reiškia, kad policijos pareigūnas skatina pilietį savaip pateikti, jo manymu, svarbią informaciją. Tuo tarpu „vedimo“ atveju, pilietis yra kreipiamas link policijos pareigūnui svarbių aspektų aptarimo. „Sekimo ir vedimo“ metodikoje šie du veiksmai atliekami pakaitomis.

„Sekimas paskui“

Kai pilietis kreipiasi į policiją, norėdamas suteikti tam tikros informacijos, pareigūnai paprastai pradeda pokalbį, naudodami „sekimo paskui“ metodiką.

Pilietis paskatinamas pasakoti savo istoriją taip, kaip nori jis.

Tokiu atveju, jis gali paminėti tokias detales, kurių kitaip nebūtų atskleidęs, jei tik pareigūnas būtų ėmęs „vesti“ pokalbį. Tai taip pat leidžia įvykio labai sujaudintam piliečiui „išleisti garą“.

„Sekimo paskui“ metodai:

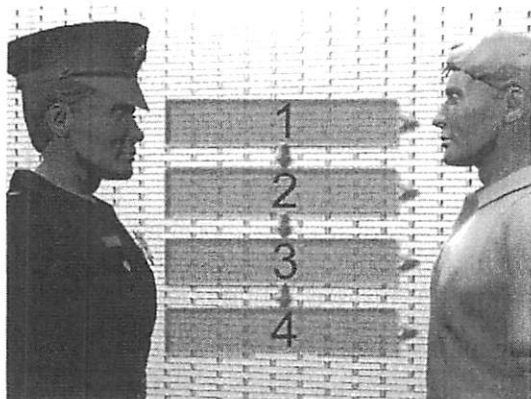
- Atvirų klausimų uždavimas;
- Konkrečių tiriamųjų klausimų uždavimas;
- Padrąsinimas;
- Perfrazavimas;
- Emocinis palaikymas;
- Apibendrinimas.

Pokalbiui besitęsiant, kai piliečio istorija tampa aiški, pareigūnas ims „vesti“ daugiau, kad galėtų gauti papildomos, policijai svarbios informacijos.

- Auklėjamojo pobūdžio pokalbis smulkių pažeidimų atveju;
- Nusikaltimo tyrimo metu atliekama apklausa.

Tokio tipo sąveikose policijos pareigūnas tiksliai žino kokią žinią turi perduoti. Tai leidžia jam pačiam nuspręsti kokia tvarka jis pateiks piliečiui informaciją.

Tokiose situacijose, kai pareigūnui pirmiausiai reikia gauti iš piliečio informaciją apie tam tikrus faktus, prieš imantis kokių nors veiksmų, pvz. piliečio pagalbos prašymo atveju, egzistuoja procedūros, padedančios sistemingai ir efektyviai surinkti informaciją.



Ši procedūra dar vadinama „standartinėmis pokalbio taisyklėmis“.

Ją sudaro 4 žingsniai:

- Kontakto užmezgimas;
- Informacijos surinkimas;
- Veiksmų atlikimas;
- Užbaigimas.

Kontakto užmezgimas

Pirmojo etapo metu pareigūnas ir pilietis prisistato vienas kitam ir policijos pareigūnas paaiškina pokalbio tikslą.

Jeigu pokalbį inicijavo pilietis, policijos pareigūnas pasiteiraus kokie yra jo kreipimosi motyvai.

Informacijos surinkimas

Šiame etape, apklausos technikų padedamas, pareigūnas pabandys surinkti informaciją, susijusią su:

- Tuo kas įvyko;
- Kur tai įvyko;
- Kas dalyvavo įvykyje;
- Kokias teises pasekmes gali turėti šis įvykis.

Veiksmų atlikimas

Surinkęs susijusią informaciją, policijos pareigūnas nusprendžia ar imtis veiksmų, ir jeigu taip, tai kada ir kokie jie turėtų būti.

Užbaigimas

Pokalbis baigiamas, suteikiant piliečiui informaciją apie procedūras, kurias jam teks atlikti.

Apklausa

„Apklausa“ – tai pokalbis, skirtas išgauti informaciją iš asmenų, kurie turi žinių apie tam tikrą situaciją arba nusikaltimą, kad tyrimo procesas galėtų būti tęsiamas arba užbaigtas.

Pagrindiniai apklausos vykdymo principai

Apklausa atliekantis policijos pareigūnas privalo:

Bendravimas su žmonėmis – tai policijos darbo pagrindas. Profesionalaus darbo prielaida – tai komunikacijos proceso supratimas ir bendravimo įgūdžių įgijimas. Realybėje dažnai pasitaiko, kad pareigūnai arba piliečiai supranta jiems sakomus dalykus, suvokia įvykio aplinkybes visai kitaip nei yra iš tikrųjų. Toks bendravimas pasmerktas žlugti. Bendravimo nutraukimą gali sąlygoti daugelis faktorių. Šios programos tikslas išmokyti policijos pareigūnus bendrauti veiksmingai, efektyviai ir nuosekliai.

Policijos pareigūnams tenka bendrauti su labai įvairiais žmonėmis:

- Su kitais pareigūnais;
- Su vadovais ir pavaldiniais;
- Su nusikaltimų aukomis ir liudininkais, ieškovais;
- Su įtariamaisiais;
- Su kalinamaisiais;
- Su šeima ir draugais;
- Su verslo įmonėmis;
- Kita.

Verbaliniai faktoriai neigiamai veikiantys tarpasmeninį bendravimą.

Žodžiais galima itin lengvai sutrikdyti tarpasmeninio bendravimo procesą. Pavyzdžiui:

- Nešvankybėmis;
- Žeminančiais pareiškimais;
- Įžeidžiančiais pasisakymais;
- Naudojant teisėsaugininkų žargoną, bendraujant su žmonėmis, kurie nėra susiję su teisėsauga;
- Netinkamu balso tonu ir tarmiškumu.

Tarpasmeninio bendravimo principai

Bendravimas – tai informacijos perdavimas iš žmogaus žmogui.

Priklausomai nuo situacijos, bendravimo procesas apima:

- Siuntėją;
- Žinią;
- Kanalą;
- Priėmėją.

Siuntėjas užkoduoja informaciją parašytais ar ištartais žodžiais, ir tada perduoda žinią kanalu: telefonu, faksu, laišku, asmeniškai ar dar kitaip. Priėmėjas dekoduoja žinią. Perduodamą informaciją gali veikti daugybė veiksnių.

Ypatingai svarbu, kad policijos pareigūnai būtų ne tik geri informacijos siuntėjai, bet ir jos priėmėjai. Kaip siuntėjų, jų pagrindinis tikslas – kiek įmanoma aiškiau ir vienareikšmiškai perduoti informaciją priėmėjui. Šiuo atveju ypatingai svarbus – tikslus žodžių parinkimas ir perduodamos informacijos struktūravimas. Būtina laikytis standartinių pokalbio taisyklių.

Kaip informacijos priėmėjas, policijos pareigūnas turi perprasti siuntėjų informacijos perdavimo stilių ir jį kontroliuoti. Šiam tikslui galima pasitelkti specialias apklausos metodikas.

Standartinės pokalbių taisyklės apibūdina pokalbio elementų eilės tvarką.

Policijos pareigūnams reikia kalbėtis su piliečiais tam tikrose specifinėse situacijose. Jų pavyzdžiais galėtų būti:

- Protokolo surašymas piliečiui už eismo taisyklių pažeidimą;
- Blogos žinios perdavimas sužeisto ar žuvusio žmogaus artimiesiems;

BENDRAVIMO ĮGŪDŽIAI
policijos pareigūnams

LIETUVOS POLICIJOS MOKYKLA

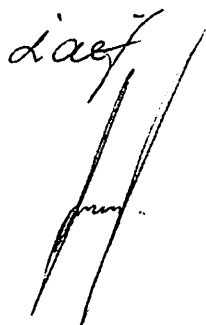
**PASLAUGŲ PERDAVIMO IR PRIĖMIMO
AKTAS**

2016-10-03 Nr. 144-ST3-155
Mastaičiai

Mes, Lietuvos policijos mokyklos Policijos veiklos skyriaus viršininkas Mindaugas Baranauskas ir Lietuvos policijos mokyklos Policijos veiklos skyriaus vyriausioji specialistė Laimutė Čaplikienė, pasirašome šį aktą, patvirtindami, kad Paslaugų teikėjo atliktos mokymo paslaugos atitinka 2016 m. rugsėjo 19 d. atlygintinų mokymo paslaugų teikimo sutartyje Nr. 144-ST3-133 nustatytus reikalavimus: 2016-10-03 suteiktos mokymo Paslaugos – 8 akad. valandos.

PRIDEDAMA. 5 lapai (dalomoji medžiaga).

Policijos veiklos skyriaus vyriausioji specialistė



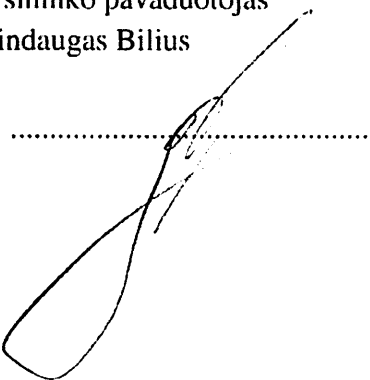
Laimutė Čaplikienė

Policijos veiklos skyriaus viršininkas

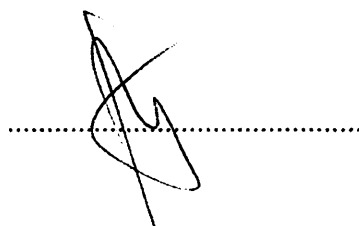
Mindaugas Baranauskas

Sutarties šalių parašai:

Užsakovas:
Lietuvos policijos mokyklos
viršininko pavaduotojas
Mindaugas Bilius



Paslaugų teikėjas:
Arūnas Norkus



8.5. Nutraukus Sutartį ar jai pasibaigus, lieka galioti šios Sutarties nuostatos, susijusios su atsakomybe bei atsiskaitymais tarp Šalių pagal šią Sutartį, taip pat visos kitos šios Sutarties nuostatos, kurios, kaip aiškiai nurodyta, išlieka galioti po Sutarties nutraukimo arba turi išlikti galioti, kad būtų visiškai įvykdyta ši Sutartis.

8.6. Sutartis sudaryta lietuvių kalba dviem vienodą juridinę galią turinčiais egzemplioriais po vieną kiekvienai Šaliai.

8.7. Už Sutarties vykdymą atsakingas Arūnas Norkus tel. 8 68 80 1837.

8.8. Už Sutarties vykdymą ir kontrolę atsakinga Lietuvos policijos mokyklos Policijos veiklos skyriaus viršininkas Mindaugas Baranauskas tel. 8 700 60 065.

9. **Sutarties priedai.** Sutarties neatskiriama dalis yra Priedas Nr. 1. "Paslaugų perdavimo ir priėmimo aktas", 1 lapas.

10. Šalių adresai ir rekvizitai:

Užsakovas:

Lietuvos policijos mokykla
Mokslo g. 2, Mastaičių k., Alšėnų sen.,
53313 Kauno r. sav.
Tel. 8 700 60 075
El. paštas: mokykla@policija.lt
Įstaigos kodas 302442625
PVM kodas LT100004951915
A. s. LT16 7044 0600 0798 2813
AB SEB bankas
Banko kodas 70440

Paslaugų teikėjas:

Arūnas Norkus
Dainų g.47-8,
78260 Šiauliai
Tel. 8 68 80 1837
El. paštas: arunas.norkus1@policija.lt
Soc. draudimo pažymėjimo Nr. SD 1673162
A. s. LT677180000027733610
AB Šiaulių bankas
Banko kodas 71800

Lietuvos policijos mokyklos
Veiklos valdymo skyriaus
viršininkas

Algirdas Kaminskas
Užsakovas



Paslaugų teikėjas

Lietuvos policijos mokyklos
Veiklos valdymo skyriaus
vyriausioji specialistė

Rima Matusevičienė

Matusevičienė 2016-09-16

Lietuvos policijos mokyklos
Finansų skyriaus vedėja

Viktorija Gasparienė

2016-09-16

Lietuvos policijos mokyklos
Veiklos valdymo skyriaus vedėja

Valya Mūnienė

2016-09-16

4.1.5. vykdyti ir kitas šios Sutarties bei Lietuvos Respublikoje galiojančias teisės aktais numatytas teises bei pareigas.

4.2. Užsakovas įsipareigoja:

4.2.1. naudotis Paslaugomis arba suteikti teisę naudotis jomis tretiesiems asmenims tik Sutartyje numatytais būdais;

4.2.2. Paslaugų teikėjui tinkamai suteikus Paslaugas, pasirašyti Paslaugų perdavimo ir priėmimo aktą, patvirtinantį, kad Paslaugų teikėjas įvykdė visus savo įsipareigojimus;

4.2.3. sumokėti Sutarties 2.1. punkte nurodytą Paslaugų kainą už tinkamai suteiktas Paslaugas pagal Sutarties sąlygas;

4.2.4. vykdyti ir kitas šios Sutarties bei Lietuvos Respublikoje galiojančias teisės aktais numatytas teises bei pareigas.

4.3. Užsakovas gali atlikti Paslaugų teikėjo skaitomos paskaitos vaizdo ir garso įrašą ir naudoti jį Lietuvos policijos mokyklos procese.

5. Nepaprastosios aplinkybės:

5.1. Šalys vadovaujasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. 840 patvirtintomis „Atleidimo nuo atsakomybės, esant nenugalimos jėgos aplinkybėms“ taisyklėmis.

6. Šalių atsakomybė

6.1. Šalių atsakomybė yra nustatoma pagal galiojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus ir šią Sutartį.

6.2. Šalis, kuri dėl nenugalimos jėgos aplinkybių veikimo negali vykdyti savo įsipareigojimų pagal Sutartį, privalo apie tai nedelsdama (ne vėliau kaip per 1 darbo dieną nuo šių aplinkybių sužinojimo dienos) pranešti kitai Šaliai.

6.3. Šalys neatsako už visišką ar dalinį savo įsipareigojimų pagal Sutartį nevykdymą, jei tai įvyksta dėl nenugalimos jėgos aplinkybių veikimo.

6.4. Sutarties sąlygos Sutarties galiojimo laikotarpiu negali būti keičiamos, išskyrus tokias Sutarties sąlygas, kurias pakeitus nebūtų pažeisti Lietuvos Respublikos Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnyje nustatyti principai bei tikslai.

6.5. Paslaugų teikėjui, pažeidus Sutarties 4 dalyje numatytus įsipareigojimus, Užsakovas turi teisę nutraukti Sutartį. Jei Sutartis Užsakovo iniciatyva nutraukiama Paslaugų teikėjui nevykdant savo pareigų pagal šią Sutartį, Paslaugų teikėjas privalo grąžinti Užsakovui Sutarties 2 dalyje numatytą Paslaugų kainą.

6.6. Jeigu Užsakovas nesumoka Paslaugų teikėjui už suteiktas Paslaugas, jis moka 0,02 % dydžio delspinigius nuo laiku nesumokėtos sumos už kiekvieną pradelstą dieną.

6.7. Paslaugų teikėjas, pasirašydamas šią Sutartį patikina Užsakovą, kad ši Sutartis yra vienkartinio pobūdžio ir neturi su Užsakovu nuolatinių darbo santykių požymių.

7. Ginčų sprendimo tvarka

7.1. Ginčai, kilę vykdant šią Sutartį, sprendžiami Šalių susitarimu, o nesutarus – Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

8. Kitos sutarties sąlygos

8.1. Sutartis sudaryta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Civilinio kodekso XXXV skyriaus nuostatomis ir kitais teisės aktais.

8.2. Sutartis įsigalioja nuo jos pasirašymo momento ir galioja iki Šalys įvykdys visus su ja susijusius įsipareigojimus.

8.3. Šalys įsipareigoja tarpusavio santykiuose laikytis konfidencialumo: neatskleisti raštu, žodžiu ar kitokiu pavidalu tretiesiems asmenims jokios komercinės, dalykinės, finansinės informacijos, su kuria buvo susipažinę bendradarbiaudamos šios Sutarties pagrindu.

8.4. Pasikeitus adresams, telefonų ir faksų numeriams, banko rekvizitams ar kitoms svarbioms aplinkybėms, Šalys įsipareigoja apie tai nedelsdamos raštu informuoti viena kitą.

ATLYGINTINŲ MOKYMO PASLAUGŲ TEIKIMO SUTARTIS

2016-09-19 Nr. 144-ST3-133
Mastaičiai

Lietuvos policijos mokykla (toliau – Užsakovas arba LPM), atstovaujama viršininko Algirdo Kaminsko, veikiančio pagal Lietuvos policijos mokyklos nuostatus, ir **Arūno Norkaus** (toliau – Paslaugų teikėjas), asmens kodas _____ gyvenantis Dainų g. 47-8, Šiauliai, veikiantis asmeniškai, toliau kartu vadinamos Šalimis arba kiekvienas atskirai Šalimi, vadovaudamiesi 2016 m. rugsėjo 15 d. apklausos pažyma Nr. 140, sudarė šią mokymo paslaugų teikimo sutartį (toliau – Sutartis):

1. Sutarties objektas

1.1. Paslaugų teikėjas įsipareigoja pagal specialiųjų mokymo modulių programą „Policijos pareigūnų veiksmai reaguojant į pranešimus apie teisėtus pažeidimus“ parengti dalomąją medžiagą ir suteikti 8 (aštuoniuose) kvalifikacijos tobulinimo kursuose po 4 akademines valandas viso 32 (trisdešimt dviejų) akademinį valandų trukmės mokymo paslaugas temomis: Bendravimas su įvairių kategorijų proceso dalyviais. Kontakto užmezgimas su procesų dalyviais (toliau – Paslaugos).

1.2. Paslaugų teikimo vieta – Paslaugų teikimo vieta – Mokslo g. 2, Mastaičių k., Alšėnų sen., Kauno r. sav.

2. Paslaugų kainodara

2.1. Užsakovas Paslaugų teikėjui moka už vieną akademinę valandą 15 Eur (penkiolika eurų), viso 480,00,00 Eur (keturi šimtai aštuoniasdešimt eurų) už dalomosios medžiagos parengimą ir tinkamai suteiktas Paslaugas, kurias Paslaugų teikėjas įsipareigoja suteikti nuo 2016 m. rugsėjo 19 iki 22 d. (8 akad. val.); nuo 2016 m. rugsėjo 26 iki 29 d. (8 akad. val.); nuo 2016 m. spalio 3 iki 6 d. (8 akad. val.); nuo 2016 m. spalio 10 d. iki 13 d. (8 akad. val.).

2.2. Iš Paslaugų kainos už suteiktas Paslaugas, numatytos Sutarties 2.1. punkte, Užsakovas išskaičiuoja ir perveda Paslaugų teikėjo mokamus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus mokesčius pagal tarifus, galiojančius Paslaugų kainos išmokėjimo dieną.

2.3. Užsakovas sumoka Paslaugų teikėjui už suteiktas Paslaugas per 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų nuo Paslaugų perdavimo ir priėmimo akto pasirašymo dienos.

2.4. Užsakovas už Paslaugas Paslaugų teikėjui sumoka Sutarties 2.1. punkte nurodytas sumas mokėjimo pavedimu, pervesdamas pinigus į Paslaugų teikėjo nurodytą banko sąskaitą.

3. Paslaugų priėmimo tvarka

3.1. Paslaugų teikėjui įvykdžius tinkamai sutartinius įsipareigojimus, Užsakovas su Paslaugų teikėju pasirašo Paslaugų perdavimo ir priėmimo aktą (priedas Nr. 1), kuris yra neatskiriama šios Sutarties dalis.

4. Šalių įsipareigojimai

4.1. Paslaugų teikėjas įsipareigoja:

4.1.1. tinkamai, Sutarties 1.1. punkto sąlygomis asmeniškai skaityti paskaitas Lietuvos policijos mokykloje;

4.1.2. Sutarties 1.1. punkte numatytais laikotarpiais be Užsakovo raštiško sutikimo neskaityti paskaitų trečiųjų asmenų mokymo renginiuose;

4.1.3. visapusiškai bendradarbiauti su Užsakovu siekiant, kad Paslaugos būtų suteiktos kokybiškai ir atitiktų Užsakovo interesus;

4.1.4. kaip įmanoma rūpestingai bei efektyviai Paslaugų teikimą vykdyti pagal geriausiai visuotinai pripažįstamus profesinius standartus ir praktiką, panaudojant visus reikalingus įgūdžius ir žinias;